

Projekt

z dnia 15 marca 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W ZAKROCZYMIU**

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Zakroczym na 2024 rok”

Na podstawie art.4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023r. poz. 1939 i 2600) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Zakroczym na 2024 rok”, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr LXX/690/2023 Rady Miejskiej w Zakroczymiu z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Zakroczym na 2024 rok”.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały nr _____
Rady Miejskiej w Zakroczymiu
z dnia ____ marca 2024 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Zakroczym na rok 2024

Wprowadzenie

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii stawiają przed gminami wymagające zadania w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym uzależnieniami. Za sprawą realizacji Narodowego Programu Zdrowia 2021-2025 coraz większy nacisk kładzie się także na profilaktykę uzależnień od środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych a także szeroko pojętą profilaktykę zdrowia psychicznego.

Prezentowany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Zakroczym na 2023 rok stanowi element przygotowywanej Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakroczym na lata 2024-2030. Zaproponowane w nim cele i działania opierają się o przeprowadzoną diagnozę problemów społecznych oraz posiadane przez gminę zasoby. Zapobieganie uzależnieniom oraz ograniczanie szkód, które powodują, wymaga kompleksowych i zaplanowanych działań. Podejmowanie ich jest szczególnie istotne w perspektywie kosztów osobistych, zdrowotnych i społecznych, które ponoszą osoby uzależnione i ich rodziny. Negatywne skutki alkoholizmu i narkomanii „odczuwają” także społeczności lokalne oraz całe społeczeństwo. Niczym lawina pociągają one za sobą kolejne problemy – ubóstwo, niepełnosprawność, przestępczość, bezrobocie i przemoc w rodzinie.

Problem uzależnień w ostatnich latach rozszerzył się także o coraz częściej rozpoznawane zaburzenia behawioralne, w podobny sposób dezorganizujące funkcjonowanie osób i rodzin.

1. Podstawy prawne

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.), a zadania własne gminy z zakresu prowadzenia profilaktyki i terapii w zakresie przeciwdziałania negatywnym skutkom alkoholizmu i narkomanii wynikają z odpowiednich ustaw. Obowiązek realizacji niniejszego Programu wynika wprost z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) oraz z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.).

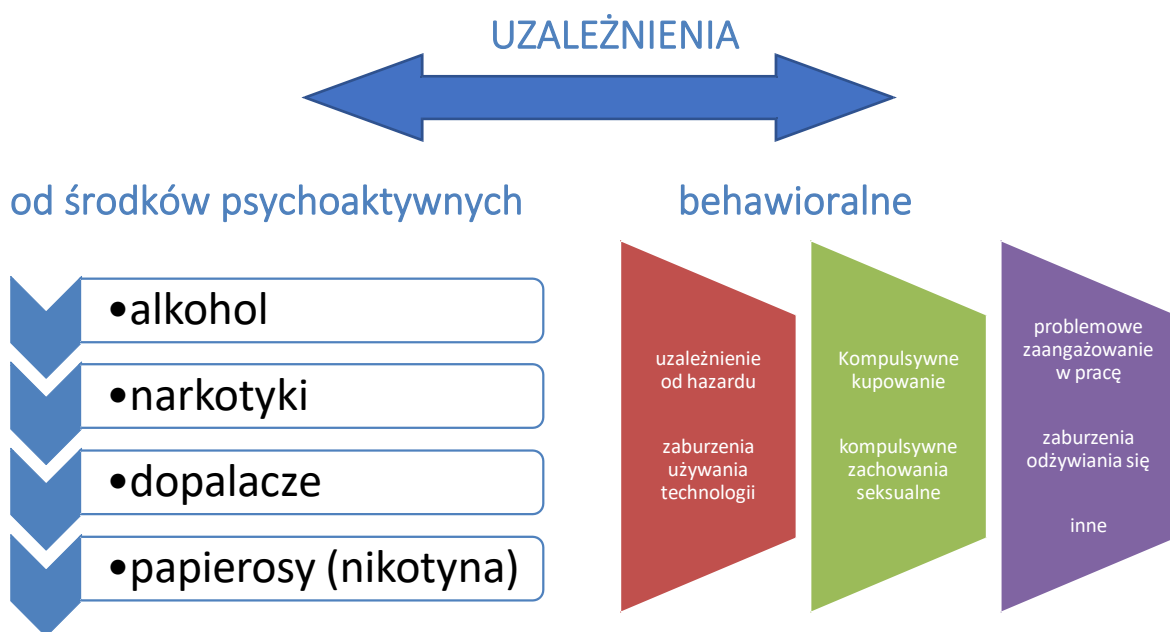
2. Zagrożenia i problemy, na które odpowiada Program

Diagnozie problemów uzależnień w gminie Zakroczym dla potrzeb opracowania niniejszego Programu posłużyły dane zawarte w:

- Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018-2023,

- Raporcie z diagnozy problemów społecznych wśród uczniów klas 5-8 gminnych szkół, przeprowadzonej w 2022 roku (badanie na próbie 133 uczniów klas 5-8 szkoły podstawowej),
- Raportach o stanie gminy za lata 2018-2022,
- Raporcie z kompleksowej diagnozy problemów społecznych w gminie Zakroczym przeprowadzonej w 2015 roku,
- Raportach częściowych z diagnozy społecznej prowadzonej dla potrzeb opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2030.

Wykorzystane informacje pochodzą też z danych: Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Punktu Konsultacyjnego Pomocy Psychologicznej i Terapeutycznej, Posterunku Policji w Zakroczymiu, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego realizującego zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Na ich podstawie zidentyfikowano zagrożenia i problemy, których zniwelowaniu i rozwiązywaniu ma służyć Program. Zawarte w nim cele i działania koncentrują się wokół szeroko pojętego problemu uzależnień, dotyczącego zarówno używania środków psychoaktywnych jak również coraz częściej rozpoznawanych i - wbrew pozorom - równie niebezpiecznych uzależnień behawioralnych.

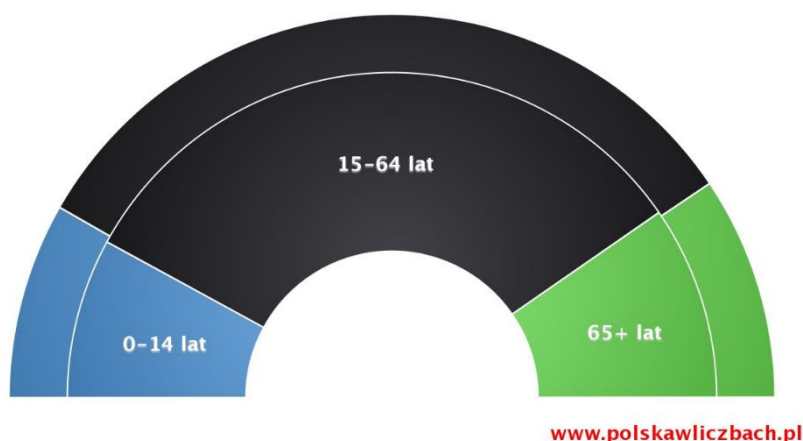
3. Gmina Zakroczym jako obszar terytorialny i społeczny objęty Programem

Gminę Zakroczym, którą stanowią miasto Zakroczym oraz 17 sołectw, zamieszkują 5723 osoby, z czego 2992 to mieszkańcy miasta, a 2731 mieszkańcy wsi. Zdecydowaną większość lokalnej populacji stanowią osoby w wieku 15-64 lata (około 65%

mieszkańców). W każdej grupie wiekowej z wyjątkiem seniorów przewagę liczebną mają mężczyźni. Z danych statystycznych wynika, że Zakroczym jest gminą starzejącą się, zatem problemy osób starszych i sposoby zaradzenia im będą nabierać tu coraz większego znaczenia, także w kontekście profilaktyki uzależnień.

Biologiczne grupy wieku – Zakroczym, 2022

(Źródło: GUS)

BIOLOGICZNE GRUPY WIEKU W ZAKROCZYMIU			
(Źródło: GUS, 31.XII.2022)			
Ludność w wieku 0-14 lat		15,9%	
Kobiety (w wieku 0-14 lat)	14,0%	Mężczyźni (w wieku 0-14 lat)	17,8%
Ludność w wieku 15-64 lat		64,9%	
Kobiety (w wieku 15-64 lat)	63,8%	Mężczyźni (w wieku 15-64 lat)	65,9%
Ludność w wieku 65 lat i więcej		19,2%	
Kobiety (w wieku 65 lat i więcej)	22,2%	Mężczyźni (w wieku 65 lat i więcej)	16,3%

źródło: polskawliczbach.pl

4. Rynek napojów alkoholowych w gminie Zakroczym

Zgodnie z obowiązującym prawem prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych wiąże się z obowiązkiem posiadania zezwolenia na sprzedaż, osobnego dla każdej kategorii alkoholu. Aktualna liczba punktów sprzedaży alkoholu na terenie gminy Zakroczym wynosi 26. Stanowi ją 10 lokali gastronomicznych prowadzących sprzedaż z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży oraz 16 sklepów świadczących sprzedaż tzw. „na wynos”. W zdecydowanej większości przypadków przedsiębiorcy prowadzący ww. punkty posiadają zezwolenia na sprzedaż wszystkich rodzajów alkoholu. Limity zezwoleń są regulowane uchwałą Rady Miejskiej w Zakroczymiu nr L/377/2018 z dnia 29 czerwca 2018 r. Poziom ich wykorzystania prezentuje poniższa tabela:

	Sprzedaż „na wynos”		Sprzedaż „na miejscu”	
	Limit określony uchwałą	Aktualna liczba zezwoleń	Limit określony uchwałą	Aktualna liczba zezwoleń
do 4,5% (oraz piwa)	30	16	20	10
od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	30	16	20	9
pow. 18%	30	15	20	8

źródło: opracowanie własne GKRPA

Każdy z przedsiębiorców sprzedających alkohol na terenie gminy jest zobowiązany co roku do złożenia oświadczenia o wartości sprzedaży. Porównując wartości deklarowane od 2020 r. można zauważyć że zdecydowanie największe obroty w punktach generuje sprzedaż piwa oraz wódki. Możemy zatem wnioskować, że spożycie tychże trunków jest w gminie największe.

Dane z oświadczeń o wartości sprzedaży napojów alkoholowych za 2022 rok:

	2020	2021	2022
Do 4,5% (oraz piwa)	3 793 415,20 PLN	3 322 604,01 PLN	4 127 409,33 PLN
Od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	663 626,88 PLN	680 533,22 PLN	798 139,67 PLN
Pow. 18%	3 593 291,06 PLN	3 192 514,40 PLN	4 185 184,04 PLN
Razem	8 050 333,14 PLN	7 195 651,63 PLN	9 110 733,04 PLN

źródło: opracowanie własne GKRPA

5. Problemy dzieci i młodzieży w Gminie Zakroczym

Dzieci i młodzież stanowią najważniejszą grupę adresatów Programu, w szczególności podejmowanych działań profilaktycznych i edukacyjnych.

Z przeprowadzonej w 2022 roku diagnozy problemów społecznych wśród dzieci i młodzieży wynikają następujące problemy i wnioski:

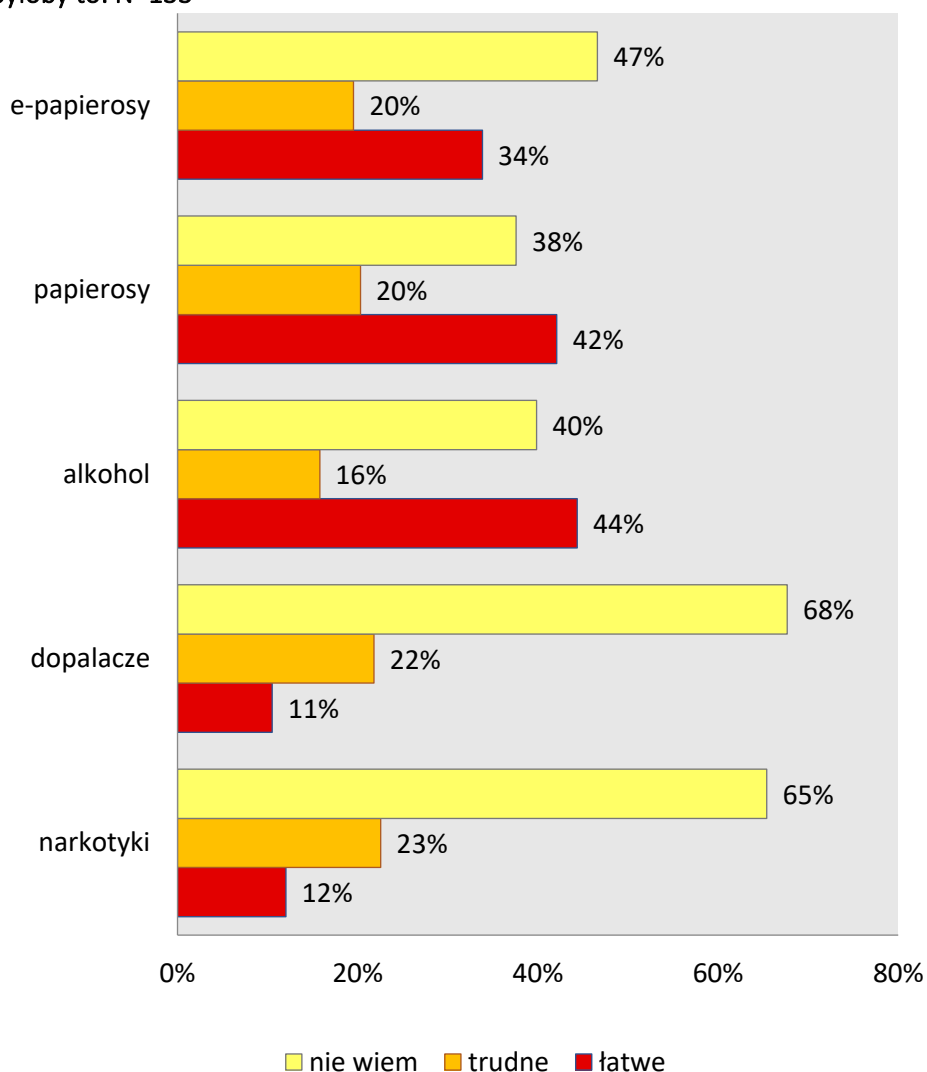
- **kontakt z alkoholem** - ma za sobą 26% badanych uczniów, 2% pije go regularnie przynajmniej raz w tygodniu, 10% piło alkohol w ciągu ostatniego miesiąca, 2 osoby zadeklarowały że piją go codziennie, około 5% badanych uczniów sięgnęło pierwszy raz po alkohol mając mniej niż 10 lat, a 11% zrobiło to pomiędzy 10 a 13 rokiem życia,
- **kontakt z narkotykami** – 4% badanych uczniów używało już w swoim życiu narkotyków, tyle samo sięgnęło po nie w wieku do 13 roku życia, 3 % używało ich w ciągu ostatniego miesiąca, 2% deklaruje że robi to regularnie lub codziennie, 8% badanych uczniów używało leków niezgodnie z przeznaczeniem tj. w celu zmiany nastroju lub odurzenia się,
- **kontakt z problemem alkoholowym i narkotykowym** - połowa uczniów ma kontakt z osobami nadużywającymi alkoholu, 12% deklaruje że ma taką osobę w rodzinie a 5% w sąsiedztwie, 38% spotyka takie osoby w swojej miejscowości 2% uczniów ma osobę używającą narkotyków w rodzinie, 2% w sąsiedztwie a 18 % deklaruje że w ich miejscowości są takie osoby,
- **papierosy** – 24% badanych próbowało już palenia, w tym 1/3 robiła to wielokrotnie, 3% badanych pali regularnie.

Alarmujące są dane dotyczące dostępności używek dla dzieci i młodzieży:

- ✓ narkotyki są łatwe do zdobycia dla 12% ankietowanych, a trudne dla 23%,
- ✓ dopalacze są łatwe do zdobycia dla 11% ankietowanych, a trudne dla 22%,
- ✓ alkohol jest łatwy do zdobycia dla 44% ankietowanych, a trudny dla 16%,
- ✓ papierosy są łatwe do zdobycia dla 42% ankietowanych, a trudne dla 20%,
- ✓ e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 34% ankietowanych, a trudne dla 20%.

Wynika z nich że najbardziej dostępnymi dla młodych środkami psychoaktywnymi są alkohol i nikotyna a także że na terenie gminy można nabyć narkotyki, o czym wiedzą także osoby nieletnie.

Wykres 1. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=133

źródło: „Raport z diagnozy problemów społecznych wśród uczniów Gminy Zakroczym” 2022 r.

Tabela 11. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych? N=130

Odpowiedź	%	Liczba odp.
do 1 godziny	10%	13
powyżej 1 godziny do 3 godzin	31%	40
powyżej 3 godzin do 5 godzin	25%	33
powyżej 5 godzin do 7 godzin	12%	16
powyżej 7 godzin	21%	27
nie korzystam z urządzeń elektronicznych codziennie	1%	1

źródło: „Raport z diagnozy problemów społecznych wśród uczniów Gminy Zakroczym” 2022 r.

W zakresie diagnozy uzależnień behawioralnych bardzo wyraźnie zarysowuje się **problem nadmiernego korzystania przez dzieci i młodzież z urządzeń elektronicznych**, 1/4 badanych poświęca na to **powyżej 5 godzin dziennie, a 1/5 powyżej 7 !!!**. Najczęściej podejmowane aktywności to kontakt ze znajomymi, w tym w na portalach społecznościowych. Ponad połowa badanych gra w gry komputerowe /internetowe.

Tabela 11. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z urządzeń elektronicznych? N=130

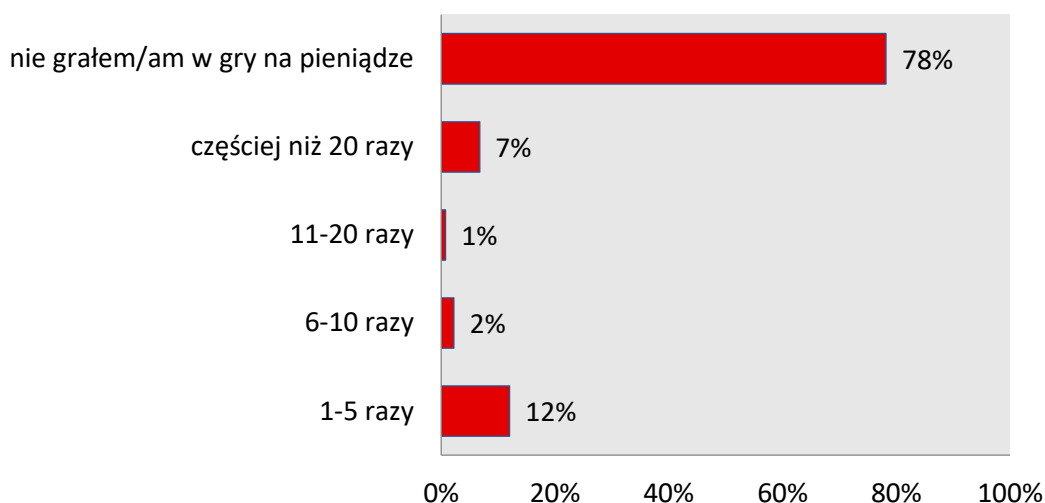
<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
kontakt ze znajomymi	65%	85
słuchanie muzyki	57%	74
granie w gry	52%	67
korzystanie z portali społecznościowych (np. Facebook, Instagram, Snapchat, Tik Tok itp.)	48%	63
oglądanie filmów/seriali	46%	60
z nudów	45%	58
nauka	32%	42
poszukiwanie informacji/wiadomości	22%	28
poznawanie nowych osób	18%	24
robienie zakupów	15%	19
prowadzenie bloga lub własnej strony	3%	4
inne	3%	4

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

źródło: „Raport z diagnozy problemów społecznych wśród uczniów Gminy Zakroczym” 2022 r.

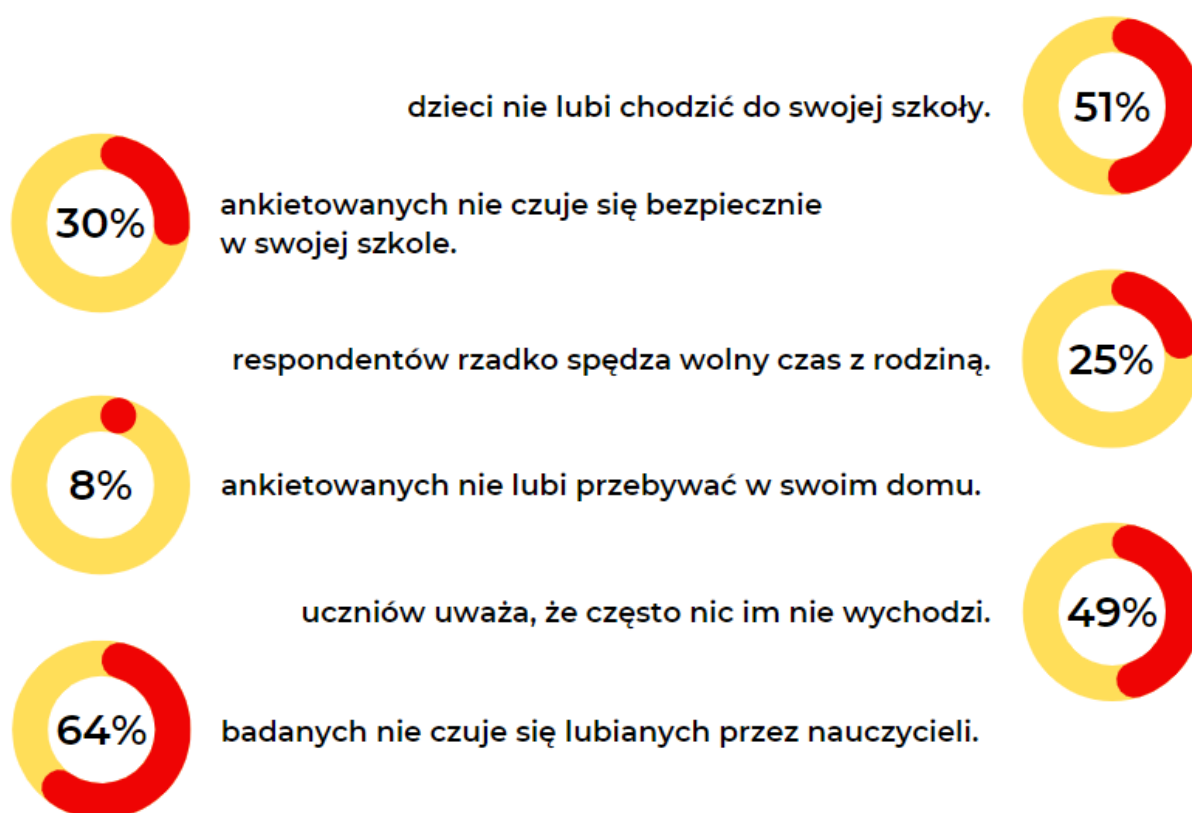
Warte zauważania są także informacje dotyczące zaangażowania młodzieży w gry hazardowe: 22% próbowało już grać, 7% robiło to już wielokrotnie (więcej niż 20 razy).

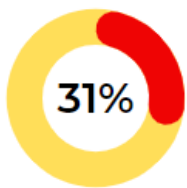
Wykres 2. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry na pieniądze? (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.) N=133

źródło: „Raport z diagnozy problemów społecznych wśród uczniów Gminy Zakroczym” 2022 r.

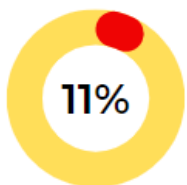
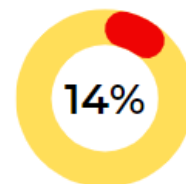
Wyniki przeprowadzonej diagnozy uczniowskiej budzą także niepokój związany ze zdrowiem i dobrobytem psychicznym dzieci i młodzieży na terenie gminy:

uczniów odczuwa najczęściej smutek.

badanych ma problemy z określeniem swoich emocji.

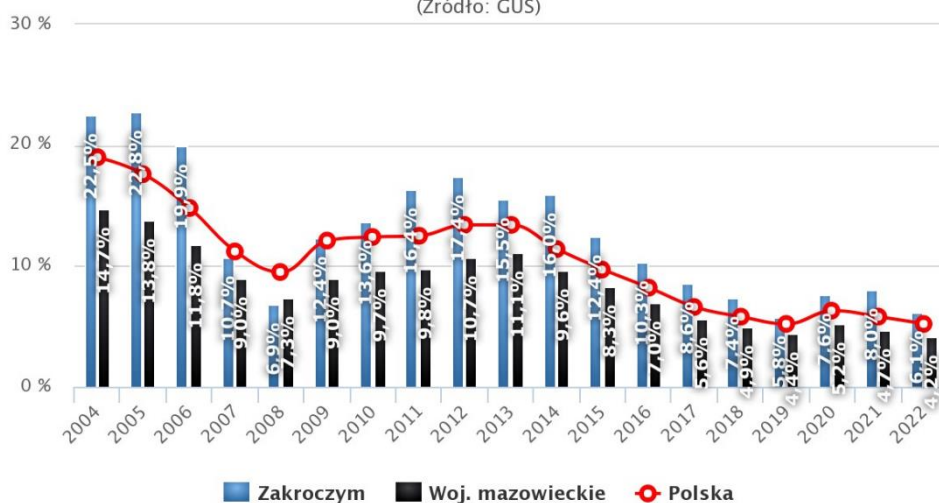
ankietowanych odczuwa najczęściej rozpacz, znużenie lub złość.

6. Problemy rodzin w Gminie Zakroczym

- 51% badanych dorosłych ma w rodzinie kogoś nadużywającego alkoholu, 14% mieszka z taką osobą,
- 33% osób twierdzi, że zna osobę, która zażywa narkotyki,
- duża liczba prowadzonych Niebieskich Kart na terenie gminy (22 kart w 2022-2023 roku, w tym 11 z towarzyszącym przemocą problemem alkoholowym i 5 z narkotykowym),
- duża liczba rodzin kwalifikujących się do pomocy w formie świadczeń,
- około 40% uczniów wychowuje się w rodzinach niepełnych,
- około 7% uczniów doświadczyło przemocy domowej,
- duża liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Zakroczymiu w latach 2004 – 2022

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Analiza GUS dotyczących problemu bezrobocia rejestrowanego w gminie Zakroczym wykazała, że liczba osób bezrobotnych w gminie od kilkunastu lat przewyższa wskaźniki wojewódzkie. Aktualnie rozpowszechnienie problemu jest podobne jak na poziomie krajowym i dotyczy ponad 6% mieszkańców w wieku produkcyjnym. Nie znamy pełnej skali zjawiska z uwagi na fakt że część osób które nie pracuje zawodowo lub podejmuje wyłącznie prace dorywcze nie rejestruje się w Powiatowym Urzędzie Pracy.

7. Przestrzeń publiczna

- 43% respondentów spotyka osoby będące pod wpływem alkoholu „często” i „bardzo często”,
- 63% osób nie czuje się bezpiecznie na ulicach gminy,
- wzrost liczby przestępstw narkotykowych,
- nietrzeźwi kierowcy na gminnych drogach,
- 46% osób ma w sąsiedztwie osobę nadużywającą alkoholu,
- 33% osób twierdzi, że zna osobę, która zażywa narkotyki.

Z danych Posterunku Policji w Zakroczymiu wynika utrzymująca się wysoka liczba interwencji związanych ze spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych i objętych zakazem. Co prawda liczba ta w porównaniu lat 2021 i 2022 zmalała, ale nadal jest to średnio ponad 6 interwencji miesięcznie. Wzrosła także ilość policyjnych interwencji domowych. Na względnie stałym poziomie utrzymuje się problem nietrzeźwości na drogach – w 2022 roku policjanci zatrzymali 16 kierujących.

Dane policyjne z terenu gminy Zakroczym:

Rok	Spożywanie alkoholu w miejscach publicznych i objętych zakazem	Nietrzeźwi kierujący	Interwencje domowe	Doprowadzenie do izby wytrzeźwień	Nieletni zagrożeni demoralizacją	Posiadanie narkotyków
2020	brak danych	17 osób	brak danych	brak danych	brak danych	15 osób
2021	88 interwencji	14 osób	21	2	0	9 osób
2022	77 interwencji	16 osób	26	2	2	10 osób

Źródło: opracowanie własne z danych Posterunku Policji w Zakroczymiu

W stosunku do lat ubiegłych ujawniono mniej sytuacji związanych z posiadaniem narkotyków – w 2022 roku odnotowano 10 takich interwencji, co biorąc pod uwagę opinie mieszkańców, w tym młodzieży oraz dane płynące od pracowników socjalnych może stanowić jedynie czubek góry lodowej.

Przemoc domowa a alkohol i narkotyki

Analiza dokumentacji prowadzonych na terenie gminy Zakroczym procedur Niebieskie Karty związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej wykazała, że w znacznej liczbie przypadków w rodzinach objętych ww. procedurą współwystępował problem alkoholowy, pojawiły się także (szczególnie w ostatnim roku) przypadki rodzin z problemem narkotykowym w których diagnozowano przemoc.

Informacje o prowadzonych procedurach Niebieskie Karty w okresie 2022-2023

Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty	22
w tym z problemem alkoholowym	11
w tym z problemem narkotykowym	5

źródło: opracowanie własne z danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Dane zebrane od pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakroczymiu w 2023 roku wskazują na obecność problemów alkoholizmu, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców Zakroczyimia jak również problemów związanych ze zdrowiem psychicznym.

Problemy społeczne wśród osób korzystających z pomocy GOPS Zakroczym 2023 r.:

Osoby samotne z problemem alkoholowym czynnym:	w tym kobiety:	5
	w tym mężczyźni:	30
	w tym seniorzy (powyżej 60 lat):	13
Rodziny w których występuje problem alkoholowy czynny:		12

Osoby samotne z zaburzeniami zdrowia psychicznego lub diagnoza choroby psychicznej:	w tym kobiety:	8
	w tym mężczyźni:	10
Rodziny, w których występuje problem zaburzeń zdrowia psychicznego lub diagnoza choroby psychicznej:		12

Osoby samotne z podejrzanym problemem narkomanii:	kobiety:	0
	mężczyźni:	5
Rodziny z podejrzanym problemem narkomanii:		10

Osoby samotne z podejrzanym problemem uzależnień behawioralnych:	w tym kobiety:	4
	w tym mężczyźni:	8
Rodziny z podejrzanym problemem uzależnień behawioralnych:		10

źródło: opracowanie własne z danych GOPS Zakroczym

8. Adresaci programu

1. Osoby uzależnione od środków psychoaktywnych i zachowań.
2. Osoby w różnym stopniu zagrożone uzależnieniami.
3. Osoby współuzależnione.
4. Dzieci i młodzież.
5. Dorośli mieszkańcy gminy.
6. Sprzedawcy napojów alkoholowych.

9. Cele Programu

Cel główny

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z uzależnień oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Cele szczegółowe

1. Prowadzenie działań profilaktycznych, w tym profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie problemu uzależnień od środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.
2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.
3. Udzielanie wsparcia rodzinom, w których występują problemy uzależnienia w szczególności pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą domową.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.
5. Czuwanie nad przestrzeganiem przepisów określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, ograniczanie dostępności alkoholu.
6. Diagnoza problemu uzależnień na terenie gminy.

Cel 1: Prowadzenie działań profilaktycznych, w tym profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie problemu uzależnień od środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Działania:

1. Prowadzenie strony internetowej i profilu Facebookowego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
(<https://www.facebook.com/GKRPAZakroczym>).
2. Realizacja zajęć profilaktycznych w szkołach na terenie gminy Zakroczym.
3. Organizacja spotkań informacyjnych związanych z tematyką uzależnień oraz warsztatów doskonalenia umiejętności wychowawczych dla rodziców.
4. Promocja stylu życia wolnego od uzależnień wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Zakroczymia – cykl wydarzeń, m.in. biegi profilaktyczne.
5. Organizacja wigilii miejskiej i jarmarku bożonarodzeniowego pod nazwą „Wigilia bez alkoholu. Wigilia dla Rodziny.”
6. Organizacja wydarzenia Zakroczymskie kolędowanie „Bądźmy razem... pod wrażeniem, nie pod wpływem.
7. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
8. Finansowanie uczestnictwa w Zakroczymskich Spotkaniach Dzieci i Młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym i innymi dysfunkcjami.
9. Działania profilaktyczno-informacyjne skierowane do dzieci, młodzieży, kobiet w ciąży, rodziców, osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami, osób współuzależnionych, kierowców, sprzedawców napojów alkoholowych, właścicieli punktów sprzedaży (za pośrednictwem plakatów, ulotek, stron internetowych, mediów społecznościowych, akcji i wydarzeń profilaktycznych, itp.).
10. Zakup sprzętu oraz materiałów do prowadzenia działań profilaktycznych.
11. Inne działania z zakresu profilaktyki organizowane lub pozytywnie zaopiniowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Cel 2: Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami.

Działania:

1. Kontynuacja działalności Gminnego Punktu Konsultacyjnego Pomocy Psychologicznej i Terapeutycznej (dyżury stacjonarne i telefoniczne dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami).
2. Dofinansowanie pobytu osób uzależnionych w Ośrodku Apostolstwa Trzeźwości w Zakroczymiu.
3. Informowanie o dostępnych formach pomocy terapeutycznej na terenie gminy Zakroczym i powiatu nowodworskiego.
4. Wspieranie działalności placówek oferujących pomoc terapeutyczną i rehabilitacyjną.
5. Współfinansowanie lokalnych projektów terapeutycznych skierowanych do osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.
6. Podejmowanie działań związanych z integracją społeczną i zawodową osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami, w szczególności poprzez wspieranie zatrudnienia socjalnego oraz organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.
7. Udzielania pomocy społecznej osobom uzależnionym dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Cel 3: Udzielanie wsparcia rodzinom, w których występują problemy uzależnienia, w szczególności pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą domową.

Działania:

1. Kontynuacje działalności Gminnego Punktu Konsultacyjnego Pomocy Psychologicznej i Terapeutycznej (dyżury stacjonarne i telefoniczne dla osób z rodzin z problemem uzależnienia lub zagrożonych uzależnieniem, problemem przemocy w rodzinie).
2. Diagnozowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sytuacji rodzin dotkniętych problemem uzależnienia, prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia terapii.

3. Udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zespole Interdyscyplinarnym oraz grupach diagnostyczno-pomocowych w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, finansowanie opinii biegłych na potrzeby niniejszych spraw.
5. Dofinansowanie pobytu osób współuzależnionych w Ośrodku Apostolstwa Trzeźwości w Zakroczymiu.
6. Podejmowanie działań związanych z integracją społeczną i zawodową członków rodzin osób z problemem uzależnienia, w szczególności poprzez wspieranie zatrudnienia socjalnego oraz organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.
7. Udzielanie pomocy społecznej rodzinom osób z uzależnieniami, dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.
8. Informowanie o dostępnych formach pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej na terenie gminy Zakroczym i powiatu nowodworskiego.
9. Inne formy wsparcia osób dotkniętych problemem uzależnienia, współuzależnienia, przemocy w rodzinie, zaproponowane lub pozytywnie zaopiniowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zgodne z realizacją celu.

Cel 4: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

Działania:

1. Informowanie społeczności lokalnej o działalności instytucji i organizacji pomocowych oraz promocja podejmowanych przez nie działań i inicjatyw za pośrednictwem gablot informacyjnych, stron internetowych, ulotek, mediów społecznościowych.
2. Promocja działalności grup samopomocowych: AA „Benignus”, grupy Al-Anon, grupy Anonimowych Hazardzistów działających przy Ośrodku Apostolstwa Trzeźwości w Zakroczymiu.
3. Podejmowanie współpracy przez służby, instytucje, organizacje pozarządowe i osoby zaangażowane w tematykę uzależnień i profilaktykę, poprzez realizowanie projektów partnerskich, tworzenie lokalnych standardów i procedur pomocy, wymianę informacji.

4. Dofinansowanie udziału w szkoleniach, konferencjach, spotkaniach związanych z rozwiązywaniem problemów uzależnień, profilaktyką, komunikacją interpersonalną, przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie itp. dla nauczycieli i pedagogów, pracowników socjalnych, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członków lokalnych organizacji pozarządowych.
5. Wsparcie działalności organizacji pozarządowych w zakresie działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem i ich rodzin (projekty, programy, inicjatywy lokalne itp.).

Cel 5: Czuwanie nad przestrzeganiem przepisów określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, ograniczanie dostępności alkoholu.

Działania:

1. Prowadzenie lokalnej społecznej mapy miejsc zagrożonych naruszeniem ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, zwiększenie współpracy z Policją w zakresie monitoringu.
2. Upowszechnianie wiedzy na temat Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa
3. Opiniowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
4. Kontrola przestrzegania obowiązujących zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w zakresie obrotu napojami alkoholowymi i ich reklamy (podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów prawa).
5. Działania informacyjne, edukacyjne i motywacyjne skierowane do właścicieli i sprzedawców punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
6. Działania informacyjne, edukacyjne i motywacyjne skierowane do mieszkańców w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
7. Monitorowanie zdarzeń penalizowanych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.
8. Utrzymanie limitów dotyczących liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w liczbie: 30 zezwoleń w każdej kategorii alkoholu przy sprzedaży na wynos, 20 zezwoleń w każdej kategorii alkoholu przy sprzedaży do spożycia na miejscu.
9. Zakaz usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych w odległości co najmniej 30 m (mierzonej pieszo wzdłuż osi ciągów komunikacyjnych) od: szkół, przedszkoli, żłobków, świetlic, kościołów, kaplic, cmentarzy i innych miejsc,

w których regularnie odbywają się zgromadzenia wiernych, z wyłączeniem przydrożnych kapliczek, figur i krzyży.

10. Diagnoza w kierunku potrzeby ograniczenia dostępności alkoholu na terenie gminy w godzinach nocnych.

Cel 6: Diagnoza problemu uzależnień na terenie gminy

Aktualizacja kompleksowej diagnozy problemu uzależnień wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy połączona z diagnozą problemów społecznych.

11. Wskaźniki osiągnięcia celów programu

Cel Programu	Wskaźniki
Cel 1: Działalność profilaktyczna	• liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi (uczniów szkół i przedszkoli, rodziców, nauczycieli, mieszkańców itp.) • liczba akcji, kampanii i wydarzeń edukacyjno-profilaktycznych • liczba publikacji • liczba dzieci i rodzin objętych wsparciem w ramach placówki wsparcia dziennego
Cel 2: Dostępność pomocy terapeutycznej	• liczba punktów konsultacyjnych • liczba osób korzystających z pomocy psychologa i terapeuty uzależnień • liczba godzin pracy specjalistów psychologa i terapeuty uzależnień
Cel 3: Udzielenie wsparcia rodzinom	• liczba punktów konsultacyjnych • liczba osób korzystających z pomocy psychologa i terapeuty uzależnień • liczba godzin pracy specjalistów psychologa i terapeuty uzależnień • liczba osób uczestniczących w rozmowach interwencyjno-motywujących z GKRPA • liczba spraw skierowanych do sądu za pośrednictwem GKRPA • liczba osób korzystających z dofinansowań
Cel 4: Wspomaganie działalności NGO	• liczba wspartych organizacji • liczba współorganizowanych wydarzeń • liczba publikacji • liczba osób biorących udział w szkoleniach • liczba i kwota udzielonych dotacji

Cel 5: Czuwanie nad przestrzeganiem przepisów	• liczba przeprowadzonych kontroli • liczba zgłoszeń związanych z naruszeniem przepisów • liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż alkoholu
Cel 6: Diagnoza problemu uzależnień na terenie gminy	• liczba instytucji i mieszkańców objętych diagnozą • liczba przeprowadzonych badań • liczba raportów

12. Zasoby Gminy Zakroczym w zakresie realizacji Programu

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zakroczymiu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakroczymiu,
- Ośrodek Apostolstwa Trzeźwości im. o. Benignusa Jana Sosnowskiego w Zakroczymiu,
- Zespół Interdyscyplinarny w Zakroczymiu,
- Posterunek Policji w Zakroczymiu,
- Szkoła Podstawowa im. Pomnik Wdzięczności w Zakroczymiu,
- Szkoła Podstawowa im. Fryderyka Chopina w Wojszczycach,
- Gminne Przedszkole Publiczne „Radosne wzgórze” w Zakroczymiu,
- Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr Wspomożycielek Dusz Czyścowych im. s. Wandy Olędzkiej w Zakroczymiu,
- Przychodnia POZ nr 3 w Zakroczymiu,
- Dom Terapii i Readaptacji Społecznej Stowarzyszenia „Antidotum” w Janowie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Zakroczymiu,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Zakroczymiu,
- Organizacje pozarządowe,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Zakroczymiu.

13. Ramy czasowe i finansowanie

Gminny Program realizowany będzie w 2024 roku. Realizacja zadań finansowana będzie ze środków własnych Gminy Zakroczym, pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środków pochodzących z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Środki zostały zaplanowane w budżecie Gminy Zakroczym. Niewykorzystane środki nie wygasają z upływem roku budżetowego i będą przeznaczone na realizację kolejnego Programu w roku następnym. Dodatkowym źródłem finansowania mogą być fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne środki, pozyskiwane zarówno przez Gminę, jak też realizatorów i partnerów Programu.

14. Zasady Finansowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Ustala się następujący sposób wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zakroczymiu:
 - Przewodniczący Komisji: 800 zł brutto – wynagrodzenie ryczałtowe miesięczne za pełnienie funkcji i realizację zadań,
 - Sekretarz Komisji: 500 zł brutto – wynagrodzenie ryczałtowe miesięczne za pełnienie funkcji i realizację zadań,
 - Członkowie Komisji: 250 zł brutto za udział w posiedzeniu Komisji z zastrzeżeniem, że ogólne wynagrodzenie miesięczne z tytułu udziału w posiedzeniach Komisji nie może przekroczyć kwoty 500 zł brutto.
2. Dokumentem potwierdzającym udział w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest lista obecności.
3. Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wizje lokalne dla potrzeb wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych będą odbywać się w ramach posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową na zasadach analogicznych do tych, określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej, z zastrzeżeniem, iż podróżą służbową jest wykonywanie zadań przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, określonych w niniejszym Programie, poza miejscowością Zakroczym.
5. Wynagrodzenia dla Przewodniczącego i Członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wypłacane będą w terminie 14 dni od daty wpływu do Urzędu Miejskiego w Zakroczymiu listy obecności.

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 i 2600) obowiązkiem gmin jest posiadanie i realizacja gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Zawarte w nich zadania, w myśl wspomnianych ustaw, mają służyć osiągnięciu takich celów, jak:

- 1) zwiększenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Ponadto w ww. programach można zawierać również cele i działania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

Wybór priorytetowych celów programu winien opierać się o diagnozę lokalnych problemów społecznych. Prawidłowe rozpoznanie problemu i jego nasilenia w społeczności, do której skierowany jest program, pozwala na dopasowanie podejmowanych działań do istniejących potrzeb, co podnosi niewątpliwie ich efektywność. Uchwalany dokument uwzględnia także cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, określone w Narodowym Programie Zdrowia 2021-2025. Zawiera lokalne propozycje działań w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z uzależnień oraz związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Program stanowi część tworzonej aktualnie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zakroczym na lata 2024-2030. Jest adresowany do całej społeczności mieszkańców gminy Zakroczym, ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz tzw. zachowań nałogowych, osób współuzależnionych, osób z grup ryzyka, dzieci i młodzieży, sprzedawców napojów alkoholowych. Głównym zadaniem Programu jest stworzenie warunków służących zmniejszaniu szkód społecznych i ekonomicznych, związanych z używaniem i nadużywaniem środków psychoaktywnych a także zapobieganiu marginalizacji i wykluczeniu społecznemu uzależnionych i współuzależnionych mieszkańców gminy Zakroczym.

Na realizację zadań są przeznaczone środki uzyskiwane z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które określa plan finansowy opracowany na dany rok. Zgodnie z art. 18² ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystywane będą jedynie na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i nie mogą być przeznaczone na inne cele. Kwota środków finansowych niewykorzystana w danym roku budżetowym powinna zwiększyć pulę środków przeznaczonych w następnym roku na realizację gminnych programów.

Gminny Program na rok 2024 został opracowany zgodnie z ww. obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie gminy. W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Zakroczym na rok 2024 jest zasadne.